CONGREGATION TIFERETH JERUSALEM

THIS VOLUME CONTAINS THE MINUTES AND ABSTRACTS OF THE HISTORY OF THE CONGREGATION TIFERETH JERUSALEM FROM THE YEAR OF ITS INCEPTION THROUGH 1955. ANECDOTES OF JEWISH LIFE AND FOLK-LORE ARE ALSO TO BE FOUND AMONGST THE MANUSCRIPTS.

THE ENTIRE VOLUME WAS WRITTEN AND COMPOSED BY THE LATE REVEREND YECHIEL HERMAN, A FOUNDER AND GABBAI OF THE CONGREGATION FOR MANY YEARS.

ווען מ׳דארף געבען צדקה

שטייט אַ איד אויף מען סטריט מיט אַן צדקה־פושקע אין האנט און האלט אין אײן אויסרופען: ״צדקה תציל ממות״, ״צדקה תציל ממות״! פארבײגעהער־ווארפען אײן מטבעות און פושקע, נאר אײנער האט איהם אַ פרעג געטאן: ״ווער איז געשטארבען?״ — קײנער ווייס — ענפערט דער איד קורץ, — טא, וואס־זשע שרײט איהר ״צדקה תציל־ממות״ אין זאמעלט געלט, אז קײנער איז ניט געשטארבען? — בײזערט זיך דער פארבײגעהער, אריינליײגענדיג צוריק זײן מטבע אין קעשענע, — און אַז קײנער איז ניט געשטארבען טאָר מען ניט געבען קײן צדקה? — שרײט איהם נאך דער איד, ווען יענער האט געגומען אוועקגעהן, — אַ העזה דאס איז פון אַ אידען! פאר זײן חזיר׳שען ניקעל וויל ער אַ דוקא אז אַ איד זאל שטארבען!

פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה זה השער לי

ברכת שיר לבית הכנסת תפארת ירושלים

צ"ל

וְגִבּוֹר כְּאַרְיֵי

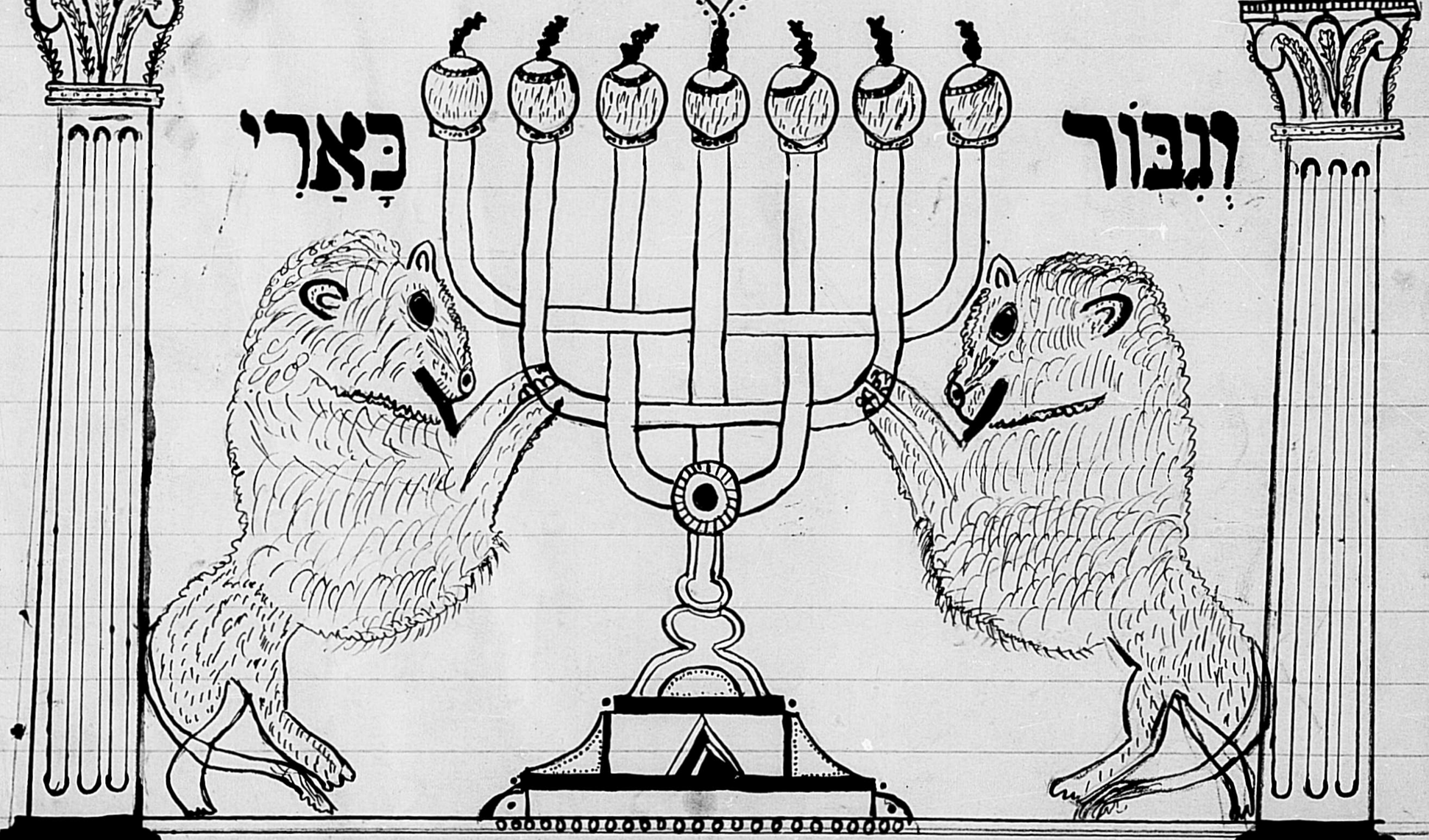

נסיעדה תרס"ז מאוטרל

תפארת ירושלים

אֶל מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת

הפנקס פתוח והיד כותבת וכל הרוצה לקות יבא וילוה

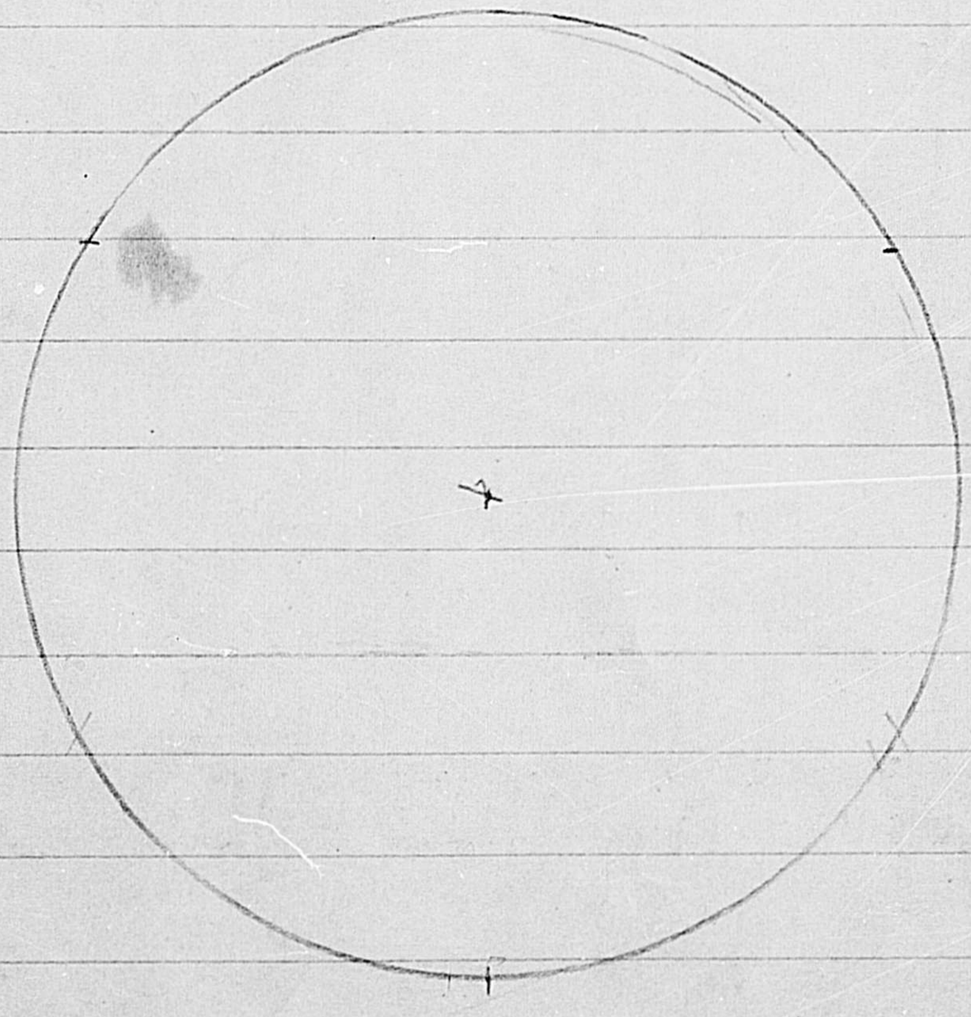

וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם

בֵּית הַכְּנֶסֶת

קאנגרעגיישאן

תְּהִלָּה לְאֵל אֱלֹקֵי הָרִאשׁוֹנִים

תהלים גיבען מיר אלויב צו גאט

פְּרִחֵי עַרְתֵּנוּ נִתְקַבְּצוּ יַחַד

פאר זיין גוטעם אין פאר זיין גינאד

אַחַר אֲשֶׁר עָבְרוּ יָמִים וְשָׁנִים

א׳ממער היטען מיר זיינע וועטער גיבאט

אוֹ וְהֵבִינוּ שֶׁצְּרִיכִים לְהִתְאַחֵד

ייע ווינדער איז זיין וועלט

חֲנוּנִים לְהַפִּיל לִפְנֵי אֲדוֹן הָאֲדוֹנִים

מידאיז דאס בא אלעמען פעסטגישטעלט

הוֹדִי בַּאפִּינוּ נִסְאַתְפוּ בְּסוּפָה וְסַעַר

חיאל בר׳ מנחם דער ערשטער יוד

וַה׳ אֱלֹהִים לָבְשׁוּ כְּלָמוֹ

עדט אין שריט היך אויף אַ קָאָהָל

וְבָאוּ כֻלָּם מִזָּקֵן וְעַד נַעַר

קיפיל ער זאל ניט ארבייטען ווערט ער ניט מיד

שְׁנַת ת׳ תרס״ז בָּחֲרוּ לָמוֹ

שריבט אין מעקט אלעס פארען קוהל

בְּנוֹת בֵּית תְּפִלָּה לֵאלֹקֵי הַשָּׁמַיִם

אמיר אלע זיין אחדות גאר אַן אַ צָאָהָל

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵינוּ

ווג אין אלט צוזאמען שרייב אין דיא גראמען

מְקוֹם תְּפִלָּתֵנוּ תַּצְלִיחַ וְתִתְקַיִּם

מרדכי בן ישראל

עד יבא משיחנו משיח צדקנו: ואז נשוב כלנו לירושלים

טאקע אַ גוטער סימן

אין דער שטאט וואו דער גרויסער רב, דער מלבי"ם איז געווען רב, איז געווען איינער אַ גראבער יונג און אן עזות פנים, וואס פלעגט טאן צו־להכעיס, און מחלל שבת ז"ן אלעמען אין די אויגען, — ! — איינמאל האט מען באדארפט אַ מנין, און דער צענטער צום מנין איז געווען, 'ענער בעל־עבירה'ניק, האט דער מלבי"ם ניט געוואלט אים מצרף זיין צום מנין בשום אופן: האבען אייניקע פון עולם געפרעגט דעם מלבי"ם, — רבי, סטייטש ? בייַ די קטורת אין בית המקדש איז דאך צווישען אלע גוט שמעקעדיקע געווירצען אויך געווען (חלבנה.) וואס איר ריח איז גאר־ניט געווען אזוי אמגענעם? האט דער מלבי"ם באלד געענטפערט: — דער־פאר טאקע איז דארט געווען "עלף געווירצען" (אחד עשר סמנים היו בה) אין ניט קיין "צען"...!

דער באוויסטער רב ר' אברהם דאנציג, דער מחבר פון אַ סאך ספרים פון אלע אידישע דינים. האט געהאט אַ אינגל זייער אַ פארשייטן און אַ ווילדען, דאס אינגל האט געלערנט בייַ אַ מלמד מיט נאך אנדערע קינדער, און עס איז אוממעגליך געווען פון אים איבערצוטראגן זיין ווילדקייט, איינמאל איז דער מלמד שטארק אין כעס געוואָרען, און מאכט צום אינגל אַזוי: — איך פארשטיי עס גארניט, ! דיין טאטע ר' אברהם דאנציג פארמאגט אַ סך פיינע אדם"ס: א"חיי אדם" אַ"חכמת אדם" אַ "נשמת אדם": — ווי קומט עס צו אים ער זאל האבען אויך אַ "פֶּרֶא אדם" ?

1907.

תרס"ז טבת

די פאלגעדנע קאמיטע איז באשטאנען פון דעם געגענט

יוסף נייבאק	ענגעל	פלעק	ווייצמאן	ראזניקאוו
יחיאל הערמאן	אפעלבוים	מאנדעלמאן	מאיר פסאצקי	יאנאווסקי
יוסף לאפערמאן	בירענבוים	מרדכי טריהוב	קאוושאוו	מילמאן
דוד לאזאניק	ראטין	חייפעץ	גרינבערג	דעוויס חיים

עס איז גריפען גיוואלען אפארזאמלונג דארף מ' נעבאק אין דארף מ' הערמאן צו מילערען אין הויז, אין עס איז ארים גירעט גיוואלען אז מען זאל גרינדען א סוסייטע מיט דעם נאמען תפארת ירושלים, אין יעדערער מעמבער זאל צאהלען 5 מענט אוואך.

אין מען זאל דינגען אין הויז צום דאוונען, עס איז באשלאסען גיוואלען אז צום נעקסטען מיטינג זאל מען אויס דערוועלען אפיסערס, בייא דעם מיטינג איז געווען טשערמאן מ' מילער, יעדערער מעמבער איז זיך גינאנגען אין זיין הייזקלען א צופרידענער, עס איז אויך גינימען גיוואלען א מעמבער מיט דעם נאמען חיים ראבין. 2 מאנאטען שפעטער ר"ח אדר מ' מילער אלעס אפרעזענט אויף א ווילע, בייז דעם נעקסטען מיטינג, אין אנאעדזשענט בייא דיא ראס רעליטי קאמפאניע, האט זיך גינימען אליין דיא רעכט צו בילדען א שוהל פאר דיא קאמיניטע פון דעם געגענט, נישט גיפערעט בייא קיינעם, מיט גרויס (חוצפה) גימאכט אפענדעשען אויך דעם חשבון פין דער קאמיאנעטע, דיא מעמבערס האבען שטארק פראטעסטיעט

איז דער טרעזשערע גיפינט זיך - 8
50
10
6 0
2 0
4 0
9 -
אין טרעזשערע

אבערמארקינג אז דיא ראס קאמאפניע האט גישענקט (2) לאטס פאר א שיל, אין באלד גיקרגען א דיט, אין מען האט באלט גימאכט א טשאטער דיא אלע פעפערס זענען געווען בייא מילערען

JEWISH HISTORICAL SOCIETY OF SOUTHERN AFRICA JEBUSA ROSSLAND

זה הפנקס נעשה במתנה ע"י
הנדיב העוסק בצרכי צבור וגמילת
חסדים איש תם וישר המפורסם

לשבח מו"ה ר' יחיאל בן מנחם הכהן

הערמאן

ראשי־ תיבות

ראש השנה צו תקיעות, האט אַ חסיד אַ
בעל תוקע, געמאכט לאנגע שהיות,
ער האט געוואלט אפציהען כדי מכוון
צו זיין די ספעציעלע כוונות פון די תקיעות.
האט דער רבי ר' בונם געזאגט צו אימם,
ישראל, זעה ב"י די תקיעות אין סידור
שטעהט "ש"ב". נא איז וואס זשע,
וואונדערט זוך דער נאווער חסיד. —
— דאס איז ראשי – תיבות, שוטה בלאז!
מאכ נישט קיין שום הכנות .....

דוד'ל האט צום ערשטען מאל געלערנט
אין חדר די פרשה "בראשית". און זיך
דערוואסט, אז חוה איז באשאפען געווארען,
נאכדעם ווי דער אויבערשטער האט ארויס־
גענומען אַ ריפ פון אדם'ס זי"ט.
אויף מארגען האט זיך דוד'ל אויפגעכאפט
מיט אַ וועהטאג אין זי"ט, האט ער זיך
ביטער פאנאנדער געוויינט, פרעגט איהם
די מאמע: "וואס ווינסטו?" זאגט דוד'ל:
איך האב מורה, אז איך זועל באקומען
אַ וויב, איך האב אַ וועהטאג אין זי"ט...

הַקְּדָמָה

1904. 1905.

אין דער יאפענעזשע אין רוסעשע מלחמה. האבען זיך אגרויסע צאהל אידעשע יונגע לייט, וועלכע האבען ניט גיוואלט זיך באטהיילינג אין בלוט פערגיסינג. אויסגיוואנדערט אין אלע טיילען פין דער וועלט, וויא אויך קיין קענעדע. אין אַ קליין היפעלע יונגע לייט האבען זיך גיפינען פאר נויטיג צו באזעצין זיך אין א פלאץ אין מאנטרעיאל מיט דעם פאפינוא (פּלעץ) אין יונגע לייט האבען זיך ארגאניזירט אין קליינער אידעשע קהלה וועלכע קהלה האט זיך פארגרעסערט אין אויסגיבונג אין א־ג־נעם בינין. אין בעשטימט גיווארען ב־יא אין ספעשיל מיטינג צו לאזען מאכען אין פנקס. אין צו שרייבען אין עם. אלע פאסירינגען פין דער צייט וואס דיא קהלה האט זיך געגרינדעט, אין וויא אויך וויטערע פאסירינגען, וועלכע פארקומען אין דער צייט אזוי לאנג, וויא דיא קהלה וועט עקזיסטירען, אי־גענטליך איז דאס אמנהג ניט נאר בייי אידען, נאר בא אלע פעלקער. איוך דער גאנצער וועלט, וויא עס געפינט זיך נאר איין ארגאניזירטע לאנר פערזן. אדער סאסייטי, אין אלע שפראכען ווערט אזא מין סארט בוק אנגעריפען מיט דעם נאמען רעע'סטער, אין ער איז אימער בעהאלטען אין אַזאַ פלאץ וויא ניט קיין פיער גַּנַּים אבער אנדערע פערניכטעטע זאכען, כדי ער זאל קיין מאהל ניט באשעדיגן אבער גיגאנבעט ווערען, דאס פלאץ וויא דיזער בוק געפינט זיך היסט אויך פעלקער שפראך ארחיוו: איוך אינזער העברעישע שפראך האט אלע מאהל גענוגסען, אין עס היסט יעצט אויך פנקס, אין אַזאַ א־ן פונקס איז פארען בא אלע אידעשע ארגאניזירטע קהלות, אלע אנדערע שריפטען ווערען אפט פער פאלען אבער פערניכטעט, אין דיזער פנקס ווערט קיין מאהל פערניכטעט, אין דיא וויכטיגסטע פאסירינגען וועלכע עס קימט פאר אין דיזען געגענד ווערט פארשריבען אין דיזען פנקס אין האפענדיק אז יעדער מיט גליד וועט זיין פארא־ינטערעסירט אז זיין גישיכטע אבער היסטאריע, וועט איבער גיבען צו דיא ראשי הקהלה אז ז־א זאלען דאס פערשרייבען, אין עס וועט פערבלייבען א־ן איין אנדענקינק א־ף א־ב־ג לדור דורות

פורים און יום כפורים

פרעגט אײן ישיבה בחור דעם צוויטען:
– זאג מיר, ראובן, וואס איז דער חילוק
צווישען "פורים" און "יום כפורים"?
ענטפערט ראובן: – יעדעס קינד וויסט
דעם חילוק: פורים עסן און טרינקען אידן
זיער אַ סך; און אין יום כפורים פאסטען
אידן אַ גאנצען טאג, זאגט שמעון:
– און איך וויס פון נאך אַ גרעסערן חילוק.
אום פורים פארשטעלן זיך אידן אלס גויים.
אום יום כפורים — פונקט פארקערט..

דער אסטראוצער רבי האט געשטאמט פון
אַ פשוט'ער פאמיליע. זיין פאטער איז
געווען אַ בעקער. צוליעב דעם איז ער
אבער ניט געווען קלענער אין די אויגען
פון זיינע טויזענטער חסידים –
אינמאל איז זיך דער אסטראוצער צוזאמען
געקומען מיט אנדערע חסידישע גוטע אידען
אויף אַ מְסִיבָּה, יעדער האט עפעס געזאגט
אַ דבר תורה, און ווי דער שטייגער ב"י
חסידישע גוטע אידען, האט יעדער עפעס
איבער געזאגט פין זיין טאטען און זיידען,
וועלכע, אין יעדען איינעם'ס פאל.
אַ חוץ דעם אסטראוצער, זיינען געווען
באוויסטע צדיקים, אז עס איז געקומען
צום אסטראוצער האט ער אזוי געזאגט:
"און מיין טאטע, זכרונו לברכה, האט
געזאגט, פריש געבעקס איז תמיד בעסער
פון אלטס".

תרס"ו 1906.

חמשית אלפים

די פאלגעדענע באפעלקערונג פון פאפינו איז באשטאנען

יוסף נעבאק
יחזואל הערמאן
יוסף לאפערמאן
דוד דוב לאזאניק
שמעון אפעלבוים
בירענבוים
ישעיהו — ענגעל

אזוי ויא עס האט ניט גיקענט קיין מינען ז"ין איף ראש השנה יום הכיפורים זענען מיר אלע גיגאנגען דאוונען בצבור און דער שטאט אריין איבער גילאזט די פריו מיט קליינע קינדער אין די נאיע אנגיהויבענע הייזקילעך קימעדיג אהיים האבען מיר גיטראפען ויא כְּיַמַּעט אלע אינזערע יונגע פרויען אין א"ין הויז מיט אפריליכען גוט יום טוב אינז באגריסט אין אינז געווינשען אז לְשָׁנָה הַבָּא זאלען מיר האבען אימער איניגע שוהל אינזער ענטפער איז געווען אָמֵן

ווען ר׳ יאשע בער איז געווען רב אין סלוצק, איז אין אַ
געוויסען זומער טאג ניט געאנגען קיין רעגען, האט מען
גוזר תענית געווען און מען איז זיך. ווי דער שטיגער, צוזאמ־
ענגעקומען אין שוהל אריין זאגען תהלים, צו מנחה. וועז
מען זאגט "יהי רצון" פאר רעגען, איז אין שוהל אריין אַ
באוואוסטער בעל־עבירה׳ניק. וועלכער האט דאמאלט
געהאט יאהר ציט, און ניט פרעגענדיג קיינעם, האט ער זיך
געשטעלט דאוונען פאר׳ן עמוד־! — איז צווישען עולם
געווארען אַ טומעל, און מען האט איהם געוואלט אוועק
טריבען פון עמוד, האט אבער ר׳ יאשע בער געגעבען
אַ וואנק, אז מען דעם חַטאת׳ניק לאזען זיין דער
שלוח צבור, נאכ׳ן דאוונען האט מען דעם רב געפרעגט,
וואס דאס זאל באדייטען, האט ר׳ יאשע בער געענטפערט
מיט אַ שמייכעל: — — אזוינע בעל־עבירה־ניקעס, וי ער
האבען אמאל געבראכט אַ מבול אויף דער וועלט.
אֶפְשָׁר וועט ער איצט בריינגען כאטש אַ רעגען,,,

1907.

תרס"ז טבת

די פאלגעדענע קאמיטע איז באשטאנען פין דעם געגענט

יוסף נייבאק	ענגעל	פלעק	ווייצמאן	ראדניקאוו
יחיאל הערמאן	אפעלבוים	מאנדעלמאן	מאיר פסאצקי	יאנאווסקי
יוסף לאפערמאן	בירענבוים	מרדכי טריהוב	קאווושאוו	מילמאן
דוד לאזאניק	ראטין	חייפעץ	גרינבערג	דעוויס חיים

עס איז גריפען גיוואלען אפארזאמלונג דארך מ' נעבאק אין דארך מ' הערמאן צו מילערען אין הויז, אין עס איז ארים גירעט גיוואלען אז מען זאל גרינדען אַ סוסייטע מיט דעם נאמען תפארת ירושלים, אין יעדערער מעמבער זאל צאהלען 5 מענט אווך.

אין מען זאל דינגען אין הויז צום דאוונען, עס איז באשלאסען גיוואלען אז צום נעקסטען מיטינג זאל מען אויס דערוועלען אפיסערס, ביא דעם מיטינג איז געווען טשערמאן מ' מילער, יעדערער מעמבער איז זיך גינאנגען אין זיין הייזקלען אַ צופרידענער, עס איז אויך גינימען גיוואלען אַ מעמבער מיט דעם נאמען חיים ראבין. מאנאטען שפעטער ר"ח אדר

מ' מילער אלעס אפרעזענט אויך אַ ווילע, ביז דעם נעקסטען מיטינג, אין אַנאַדזשענט ביא דיא ראס רעליטי קאמפאניע, האט זיך גינימען אליין דיא רעכט צו בילדען אַ שוהל פאר דיא קאמיניטע פין דעם געגענט, נישט גיפערעט ביא קיינעם, מיט גרויס (חוצפה) גימאכט אפענדעשען אויך דעם חשבון פין דער קאמיאנעטע, דיא מעמבערס האבען שטארק פראטעסטיעט

איז דער טרעזשערע גיפינט זיך 8 - 50 - 10 - 60 - 20 - 40 - 9

אין טרעזשערע

אבערמארקינג אז דיא ראס קאמפאניע האט גישענקט (2) לאטס פאר אַ שיל, אין באלד גיקרגען א דיט, אין מען האט באלט גימאכט א טשאטער דיא אלע פעפערס זענען וועזען ביא מילערען

JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY OF AMERICA LIBRARY FOSSLAND

וואס ר׳ יהודה האט אויסגערעכענט

אַ ישיבה־בחור האט נעבעך גיהאט דעם מזל
אריינצופאלען צום זעהר אַ גרויסען קַמְצָן צום
סֵדֶר, דאס עסען איז געווען קארג און דער פוס
פון ווײן איז געווען זעהר אַ קלייניקער, דעם בחור
האט עס זעהר פארדראסען, ווען עס איז געקומען
צו דעם אָרט און דער הגדה.
״רבי יהודה היה נותן בהם סימנים דצ״ך, עד״ש באח״ב,
פרעגט איהם דער בעל־הבית, ער זאל עקלערירען,
וואס ר׳ יהודה האט געמיינט מיט זײן פארקירצען
די מכות? — ווי באוואוסט איז אַ מנהג, אז
אויסרעכענעד׳ג די מכות דארף מען בײ יעדער מכה
אויסגיסען מיט׳ן פינגער אַ טראפען ווײן פון בעכער.
ר׳ יהודה איז געווען זעהר אַ קלוגער מאן, האט ער זיך
געטראכט, ווען אזא ארימער בחור ווי איך, זאל דארפען
אויסגיסען פון זײן כוס 10 טראפען ווײן, וועט דאך
גארניט בלייבען, דעריבער האט ער געזאגט,
די צעהן מכות זאלען בלייבען פאר׳ן בעל־הבית,—
און פאר דעם בחור האט ער עס פארקירצט.

ווען מען עסט עוף אין די נײן טעג

ר׳ לוי יצחק בערדיטשעווער איז אמאל, אין די נײן
טעג, געגאנגען קלייבען געלט אויף אַ דְבַר צדקה,
איז ער אריינגעקומען צו אַ געוויסען גביר און האט
איהם געפונען עסענדיג עוף, דערזעהנדיג דעם
בארמטען צדיק, האט דער גביר זיך געפיהלט אין
פארלעגענהייט וואס ער לאזט זיך אזוי וואוילגעהן
אין די נײן־טעג, — עוף מעג מען דאך עסען,
האט דער גביר זיך פארענטפערט, — —
יאָ — האט ר׳ לוי יצחק באמערקט — אבער אויב
איהר עסט עוף, איצט וועט איהר בלייבען ערב יום
כפור אהן אַ כפרה! — —

1908, october 25.

תּרסח

אדזשענראל מיטינג איז אב גיהאלטען גיוואָרען מיט דעם נאמען תּ פרוּפּשׁ

ביא אנאווסקי אין הויז, אפיסערס זענען ערוועלט גיוואָרען

פרעזעדענט יוסף נעפאק ס וויס פרעזעדענט קאוושאוו ס סעקרעטער רובין, טרעזשער לויפערמאן

עס איז אויך גינימען גיוואָרען אַ מעמבער מרדכי וויסמאן: עס איז גיפאסט גיוואָרען אז מען דינגען

אַ רום בייא מ' הערמאן פאר .גדאלר אמאנט, צום דאוונען אין צו מיטינגס, אין מען האט אויס

גיקליבען א קאמיטע אז מען זאל דינגען א ספר תורה אויך א יאהר פאר דעם מינען, ד"א קאמיטע איז

הערמאן אין ענגעל, אַבעריצט אז זיי האבען גירענט א ספר פאר (0/) דאלער א יאהר, אין נאך 3. יאהר

שפעטער האט מען דעם אבגיקויפט פאר .50 דאלער, אין דער ספר איז טַאפֶּע דאס קלענסטע ספר פין

אלע ספרים, וואס מיר האבען, מ' מיללער האט ארין גישיקט אין דער סאסייטע אַ גירעדזשסטען לעטער, אז אויב

מען וויל זיך ניט פאר איינינגען מיט עם, וועגען דיא שוהל וועט ער מאכען טראבעל, אפארשלאג פין

ברוד ער טריהוב, אז מען זאל מאכען אַ (בֵּית עוֹלָם) איין מענדעמענט איז גימאכט גיוואָרען פין

חיים ראבין אז מען זאל מאכען א סיק בענעפיט, וואס זאל אויך באלאנגען צו אינזער מינען, אין ווער

עס וויל נאר באלאנגען צוּדער סיק בענעפיט זאל צאהלען .30, אין ווער וואס וויל נאר באלאנגען צו דעם

מינען, אליין, זאל צאהלען .10. סוֹף אמאנאט

נעשה ע"י יחואל כ"ץ

מען דערצעהלט אויפ'ן פינסקער רב, אז ער איז אמאל געווען בייַ ברית. און אז עס איז געקומען צום געבען דאס קינד צַ נאמען, האט דער פאגעסען דעם נאמען אויף וועלכען ער האט זיך גאייניגט מיט זיין פלוניתא'טע, האט ער זיך ייסען צוואַרטען, און איז אריין צו דער קימפעטארין אין צימער פרעגען וואס דער נאמען זאל זיין, דער וויל האט דער רב געהייסען, צַ נאמען געבען דאס קינד אברהם, אז דער איז אַרויסגעקומען פון זיין פרוי'ס צימער האט זיך אַרויסגעווייזען, אז דאס איז טאקי דער נאמען וואס זיי האבען לכתחילה גענאט באשלאסען צו ריפען דעם בַּךְ הנימול:... האבען די דערבייאינע גימיינט, אז דאס איז מעשה נס, דער רב האט דאך געטראפען, פונקט וואס די עלטערען האבען גענאט אין זינען, זאגט דער רב מיט צַ שמייכעל: — דאס איז דאך ניט קיין מופת, עס איז פשוט, אויב דער טאטע איז אַ תֵּרַח, מוז דא דער זוהן הייסען אברהם.....

וען עס ברענט....

צום בארימטען: ירושלים'ער רב, רבי חיים זאנעפעלד איז מען אמאל אַ שבת אריינגעקומען און דערצעהלט אז נישט וויט פון איהם ווינט אַ איד. אַ קַל, בייַ וועלכען מען מאכט פייער און מ'קאכט אום שבת, כאפט רבי חיים שנעל די לאנגע קאפאטע מיט'ן שטריימעל און לויפט אריין אין דעם אנגעוויזענעם הויז, וואו ער האט שוין אבער גאר ניט געפונען. וויל די שטוב-מענשען, דערזעהענדיג דורכ'ן פענסטער אז רבי חיים גענט, האבען זיי שנעל פאר לאַשען דאס פייער און אלץ אויפגעראמט — רבי, היתכן? — רופט זיך אן צו איהם דער בעל-הבעת מיט אַ פרעטענזיע - אייער האנדלונג איז דאך עפעס ניט מעשה דרך-ארץ... ווי לויפטמען עס אריין, ניט מיר-ניט דיר-בייַ יענעם אין הויז ניט אנקלאפענדיג אין טיהר, — פארשטעהט איהר מיך, וען עס ברענט, גענט ארונטער אלע דינים פון דרך-ארץ — האט איהם רבי חיים גענטפערט!...

א מיטינג אי"ז אב ג'יהאלטען

ג'ווארען

1908.

12. December

תרס"ח

י"ז כסלו

אין אינזער מינען ב"א הערמאן אין הויז

פרעזעדענט נעבאק

CONGREGATION TIFERES JERUSALEM
תפארת ירושלים דראסלאנד
ציון
ROSSLAND

וי"ס פרעזעדענט קאוושאוו

ראבן סעקרעטער

אפארשלאג פון ב' ענגעל, אז מען אויס דערוועלן אקאמיטע וואס זאל צעטלען מיט דעם לאזער פון מילערס קעס, דיא קאמיטע איז טריהוב אין ראבן, עס איז אוים ערוועלט ג'ווארען אקאמיטע אויס צו ארבייטען קאנסטיטושאן פאר דיא שוהל, אמאשין ב"א ב' נייבאק אין ב' טריהוב, אז מען זאל באלט מאכען ארעזגניישאן צו דער חברה תפארת ירושלים, אין מען זאל אים וואס שנעלער אריין שיקען דאס הייסט צו מיללוצוען אז מיר אלע זאנען זיך אב פין דעם נאמען תפארת ירושלים, אים זיך צו פאר היטען פין טראביל, געגען דיא טעקס פין דער שוהל וואס מילער בויעט, דיא קאמיטע איז מ' טריהוב מ' הערמאן מ' לויפערמן

א מיטינג
17 December
כ"ה כסלו

אדזשענראל איז אב ג'יהאלטען ג'ווארען אין אינזער סיסייטע, אין עס איז גיפאסט ג'ווארען, אזוי ווי אינזערע אלע מעמבערס האבען רעזענגיערט פין דעם נאמען תפארת ירושלים, איז גלייך גיפאסט ג'ווארען אז מען זאל ענדערין דעם נאמען פין תפארת ירושלים, אויף קאנגרעגישאן **אהבת שלום** עס איז גיפאסט ג'ווארען אז מען זאל מאכען אין ליטעראריישען אבענד, דאס הייסט אביסעל אמיזירען דעם עולם, מיט, טיקעס, דיא קאמיטע ב' טריהוב אין ב' מילמאן אין ב' ראבן אפארשלאג אז דיא דיוועס זאלען אריין אין קראפט אין ד' צו עמבער

(פאר גישלאנגען א מעמבער אברהם סיגאל)(אין מ' ראדניקאוו)(אין חיים חייפעץ)(מ' טאבאטשניקאוו און שלום וויס) עס איז באלט גימאכט ג'ווארען א טשאטער מיט דעם נאמען (אהבת שלום שערי ציון) דער צווייטער טשאטער אין דער טרעזשערע גיפינט זיך נעלט 25 צד'

CONGREGATION SCHOLAM OF MONTREAL
כנסת שלום את מאנטריאל

CONGREGATION TIFERES JERUSALEM
תפארת ירושלים דראסלאנד
ציון
ROSSLAND

נכשה ע"י יהואל בן מנחם

ווען באמערקט מען אַן ארימאן

דער ווילנער גאון האט אין זיין זונגט אפגעריכט
גדות, געוואנדערט איבער דער וועלט, איינמאל
איז ער געקומען אין א קליין שטעטל, ווען דער
גביר האט געמאכט אַן אָרים מאלצייט לכבוד זיין
טאכטערס חתונה, — — דער ווילנער גאון איז אויך
געגאנגען צו דער סעודה, געוויינטלאך האט אום
קיינער ניט באמערקט, אוז ער האט קוים געכאפט
א שטיקל פיש צו מקיים זיין די סעודה. — —
געענדיקט די סעודה, זיינען אלע ארימעלייט אוועקגיך
— דער ווילנער גאון האט זיך ניט געשטופט, דערווייל
האט מען זיך געכאפט, אז ס'פעלט אַ זילבענער
לעפל, — האט מען געפאקט דעם ווילנער גאון, אוז
אים גענומען באזוכען, ——— ———

האט דער גאון געזוגט דאנויף: "אט דאס מיינט
דער פסוק: נִשְׁבַּחְתִּי כמת מלב", אן ארומאן
פארגעסט מען ווי אַן אַ מת. "הייתי" — ווען בין איך
אַ עפעס — "ככלי אובד" — ווען ס'ווערט
פארפאלען אַ כְּלי" ....

ער איז אַ נִשְׁרָף

אן ארומאן איז געקומען צו אַ גביר בעטען אַ
נדבה, אוז זיך אנגענעבען פאר אַ נשרף. דער
גביר האט באטראכט דעם ארימאן אוז געזאגט,
— ווי איך זעה אָן אייך, האט שוין אפילו א"ער טאטע
גיקליבען נדבות, טָא וואס דארפט איהר זאגען,
אז איהר זענט אַ נשרף ?, — אמת טַאכְּע —
ענפערט דער ארימאן — מיר זיינען אביונים פון
שטענדיג, אבער די שטאט, וואו מיר פלענגען קלייבען
נדבות, האט אפגעברענט, זיינען מיר נשרפים.—

אַהֲבַת תּוֹרָה עָלוֹם

כ"ב רח טבת January 9, Fen 1909

אמיטינג א"ז אב גיהאלטען אין איזער מינען, אז מען זאל זיך זעהען מיט א לויֶער אין אויס צו גיפינען צו מיר קענען זיין פאראנטוואטליך פאר דיא עקספענסעס וואס מיללער מאכט פאר דיא שויהל,

לָאהן פָּאנְד

מאכען אַ לאהן פאנד, יעדערער מעמבער דארף כְּדֵיי עס זאל זיי אַ פאנד צו לַאהֶיען, יעדען איינעם וואס אויס צו לַאהֶיען .1 דאלר

נויטיג זיך אין עטליכע דאלער, אין עס איז גיפאסט גיווארען אז מען זאל דער וויל לאהין צו ק דאלער אויף אַ צייט פאר יעדע וואך וואס ער וועט האלטען דיא גאלט זאל ער באצאהלען .5 סענט יעדערער האט באלט צו גיטראגען זיין דאלער. אין עס איז באלט גיווארען א סומע פין 20 דאלער מ' שלום זיים אלעס טרעזשערער פין לאהן פאנד זאל אין עס איז גיפאסט אין עס איז פער האנדלט גיווארען, אז מען ארבייטען וועגען איין בערענגראנד

חֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט

עס אב גיהאלטען גיווארען אַ מיטינג, ב' טריהוב טשערמאן, א מאשין אין גיסעקענט, ביז מען וועט קויפען (ניוא דעם מיטינג)

סעמעטערי, זאל זיין דער בענעפיט חו' אין א שויטענס פאל .5 דאלער

ב' יחואל הערמאן אין ב' טריאהב זענען ערוועלט גיווארען אלעס אפיסיערס פין דער תלמוד תורה.

אלע זענען געווען באגייסטערט פין דיא ת"ת, פין מיטינג זענען אלע אוועק ציפרידינע

עס איז אויך גינמען גיווארערן א מעמבער "טאוואזשנייסקי, אין ב' ברייללאווסקי, אין פייוויל אשער, אין יחזקאל יוסף לעוועזנסאהן, אין מיכאל דוב יוכניקאוו,

CONGREGATION TIFERES JERUSALEM ROSSLAND

נעשה ע"י יחואל

אפגעצאהלט

אַ חברה לצים האבען געפרעגט דעם רב, — רבי, פאר וואס האט מען די עשרה מכות געשטעלט אין דער הגדה, אן נישט „ויתן לך"? ענטפערט דער רב: — וועז עס שטייעהט אין „ויתן לך" ... וואלט עס נאר געווען „לך" אבער אזוי איז עס „לך" „אף לך" „כי לך". אין דער רב האט געטייטעלט מיט'ן פינגער אויף דער חברה לצים...

בנימין — איהר הערט, ר' לייזער, וועז עס זינען דא נאך ניין אידען מיט אייך. קומט משית, נו — לייזער — אַ שיינעם דאנק אייך, פאר דעם בכוד'גען אפשצינג, בנימן יא לייזער, אבער די אנדערע. ניין. זאלען זיין ווי משה רבנו ...

די וועלט איז שיין, אבער ק"נער קען זי ניט זעהן

געלט איז עבודה זרה, אז מען האט עס נישט איז אַ גרויסע צרה.

גלייבער אמאל צו פארקוקען. איידער אין הארצען צו דרוקען

דער אמת מיז שטענדיג זיגען, נאר אן אמת'ן ריכטער איז שווער צו קריגען.

אז מען האט אַ גוטע פרנסה. איז דאס לעבען זיס.

לעבען אַ שווערען וואגען, איז גוט צו געהן צו פוס.

אַ פערד פאהרט אויס די גאצע וועלט. און בלייבט אַ פערד

אז מען גרייט זיך אָן ערב שבת, האט מען אויך שבת

עס איז בעסער צו עסען ב" זיך, טריקען ברויט, איידער ב" יענעס לעקען:

אַ פאטש פארגעהט, אַ וואַרט באשטעהט

האסטו, ביסטו? האסט נישט-ביסטו, גאר נישט

קאנגרעסשאן

אַהֲבַת שָׁלוֹם

אויף מאנטרעאל

פרעזעדענט

טרואהב

סעקרעטער הערמאן

וויס פרעזעדענט

לעווענסאהן

אַ ספעשיל מיטינג איז אב גיהאלטען אין אינזער מינין נאך אלאנגע דיבאטע וועגען מיללערס קֶעס איז באשלאסען גיווארען אזמיר מיזען זיך פעראייניגען מען האט באלט גיריפען מ' מיללער אין ער האט אינז אלע פאדערענען נאך גיגעבען ער האט אווען גיגעבען אלע דיקאמענטין דעם טשאטער אין דעם דיט, אין דעם פְלַאַן אין אלעם וואס באלאנגט צו דער קאנגרעגישאן תפארת ירושלים עס איז גיפאסט גיווארין אז מען זאל געבען מיללערען 100 דאלער אזוי וויא דיא סיסייטע האט ניט גיהאט מער וויא 50 דאלער האט יחיאל הערמאן אויס גִילִיעֶן 50 דאלער אויך ל. מאנאטען

דער ליטעראריישען אֶפִיצִיר גיווענען מיט פיל סעקסעס עס איז גיבליבען פראפיט 40 דאלער

MAY. 30 tue
דז' סיון

אמיטינג איז אב גיהאלטען גיווארען ← אין אינזער סיסייטע אין עס איז גיפאסט גיווארען אזוי וויא דיא מיסיסיס וויינשטיין האט גישענקט אין האלב ספר ירעות, זאל מען דעם ספר לאזען פינעשען פאר דיא שוהלס רעכנעניק, אויך איז גיפאסט גיווארען אז מען זאל נעמען אפערמיט צו בילדען איין שוהל, אין אינטער זוכען דעם פְּעִנְדִשין מ' הערמאן איז אפוינטעט גיווארען אז ער זאל ברענגען אבילדינג ספעקטער אינטער זיכען דעם פענדעשין. ראפארט פון ספעקטער אז דער פענדעשין טוג נישט, אפריכט אז דער תּת גיט אֶן אין בעסטען ארדענונג מיט צופרידענהיט עס איז אפוינטעט גיווארען אקאמיטע ב'לעמעסאהן, הערמאן, יאכניקאוו, טרוהוב, אויסצו ארבייטען דיא קאנסטיטושען פאר דיא שוהל

עס איז אויך גינומען גיווארען א מעמבער מאלקאוויטש יצחק

ועשה עי יחזאל ל"ץ

וואס איז גוט פאר לעבעדיגע, איז אוך גוט פאר טוטע

אַ איד קומט אריין אין "בת המדרש" און זעהט ווי עס ברענט נאָר איין יאהרצייט ליכט, פרעגט ער דעם שמש: — איך וויס דאך, אז מען האט אייך אָנגעזאָגט אנצוצינדען ליכט פאר עטליכע יאהרצייטען, היינט פאר וואס עפעס איין ליכט? אויף דעם האט דער שמש גענטפערט: עס איז דאך אַ בפירוש'ע גמרא: "נר לאחד נר למאה" אַ ליכט איז גוט פאר איינעם, און גוט פאר הונדערט.....

צום בארימטען סלאנימער רב, ר' אייזעלע חַרִיף, זיינען אמאל געקומען אַ מאן און וויב גט'ן זיך, און איהם געבעטען, נאטירליך, ער זאל צווישען זיי אויסגלייכען די סכסוכים," די פרוי וועלכע מען האט זי גערופען רַאשָׁע, האט באין אויפן ניט געלאזט קיינעם קומען צום וואָרט, אין אלץ וואס דער רב, האט פַארגלייגט איז איהר אַפּנים ניט געפעלען געווארען, — אַ מאדנע זאך, — האט ר' אייזעלע אַ זאג געטאן, — מיט אלע שווערע רש"י'ס בין איך כּמעט תָּמִיד שנעל פארטיג געווארען, אבער מיט דער דאזיגער, שווערע ראשע, בין איך מסופק צו איך וועל אמאל פארטיג ווערען....

די דאזיגע וועלטער האבען געמאכט אן איינדרוק אויף דער פרוי און זי האט זיך אונטערגעואפען אוועטער דעם רב'ס באשלוס

1909, August 5.

קאנגרעגיאנן

תפארת ירושלים

פּרעזעדענט

טריהוב

תרס"ט ה'רח' אב

וויס פרעזעדענט טאוואזניאנסקי, אפארשלאג בייא מ' קאוושאוו אין עס איז גיפאסט גיוואלען בייא גאנצע מאדזשאריטעט אז מען זאל דינגען דיא הויז בייא מ' שאפירה אויף ימ"ר פאר 15 רובלעס ער דארף געבען בעזק אין אלעס וואס באלאנגט צו ב' טאוואזניאנסקי האט גישענקט אפער לייכטער צו דער שוהל ב' טריהוב האט גישענקט א עמוד צום דאוונען אין דער שוהל, אין עס איז גיפאסט גיוואלען אז מען זאל פרנטען טיקעטס פאר א מעמבער 1 רובל אין נישט קיין מעמבער פון סיטי 1 רובל אין עס איז גיפאסט גיוואלען אז דיא מעמבערס וואס האבען זיך אבּ גיטיילט פין אינזער מיניען צו ליב כּבוד. זאלען זייא אלע וועלין אויס גישלסען וועלין פין אינזער מעמבער שיפ. אבּיריבט, אז משה אַשׁער וועט דאוונען מוסף, אין הערמאן בעל שחרית אלעס מַתָּנָה צו דער שוהל, אויך איז גיפאסט גיוואלען אז אויף זאל מען מַאַ אַתַּנוֹכָּה פעסט, אויך איז גיפאסט גיוואלען אז מען זאל ניט ענדערען דעם מנהג פין חנוכה פעסט

חנוכה

October 21. ten
כ"ה חשון

אמיטינג איז אבּ גיהאלטען גיוואלען איז עס איז גיפאסט גיוואלען אז מען זאל גרינדען אַ לִינת הצדק אז וועלן חו' אמעמבער וועלט קראנק זיינען 2 מעמבערס פערפליכטעט צו גיין נעכטיגען צו דעם קראנקען, אין עס איז גיגרידענט גיוואלען אין לְעדְעסרעלף אַסאסיאֵעשין, קרעדענשיל פין לעדעס אסאסיאעשין, אז מען זאל איר געבען אבּארד קאמיטע צו העלפען אויס ארבעטען קאנסטיטאשען אפארשלאג איז גימאכט גיוואלען בייא ב' מאלקאוויטש אין גיסעקינט בייא ב' יאכניקאוו אזוי וויא מ' מיללער האט פיל טראבּעל גימאכט אין אינזער קאנגרעגעשין, איז באשלסען גיוואלען אז מען זאל מ' מיללער אויס אויף אייביג פין אינזער קאנגרעגעשין

עש אייאיף גינמען גיוואלען א מעמבער צבי הירש בערקאוויטש; אין מרדכי שעפטער; אין מ' וואלאפסקי

CONGREGATION TIFERES JERUSALEM
אגודת תפארת ירושלים דיאסלאנד
ציון
RUSSLAND

נעשה ע"י יתואל

צום דעם בארימטען בראדער גאון און אַ מחבר פון פיל ספרים, רבי שלמה מארגאלים, וועלכער איז אויך געווען גאנץ ריך, איז אמאל געקומען אַ באוואוסטער רב בעטען אַ נדבה פאר אַ דָבָר שבצדקה, רבי אפרים האט דעם רב געגעבען אַ נדבה, וועלכע איז איהם אויסגעקומען צו קארג, און האט איהם ניט צופרידענגעשטעלט, נאכדעם האט רבי אפרים שלמה געבעטען דעם גאסט נאך מיט איהם פאבריינגען און איהם אויך געוויזען זיינע ספרים, דער רב האט איבערגעקוקט די נעמען פון די ספרים אין גזעהען, אז זיי טראגען אלע רבי אפרימס נאמען, "בית אפרים" "שער אפרים" "ראש אפרים" און "יד אפרים". — רופט זיך אָפּ דער רב: — — אלע ספרים געפעלען מיר זעהר גוט, אויסער איינער — — וועלכער? — האט רבי אפרים געפרעגט. — — דער "יד אפרים" האט דעהר געענטפערט — — (רבי אפרימס האנט) זעהט צו מיר אויס צו זיין אבסעל שווערינג, !

דין און רַחֲמִים

ב"י ר' נפתלי האפשיצער זיינען איינמאל געזעסען פיל אורחים ארום טיש, ברויט איז אבער געווען גראדעווינציג, — האט ר' נפתלי אויסגערופען צום גבאי, וואס האט געשניטען די ברויט: — שניידט. דין. און עסט מיט רַחֲמִים

CONGREGATION TIFERES JERUSALEM ROSSLAND

ווייס פרעזע
בעראקיטש

תרע יד' טבת

January 8 ten 1910.

פרעזידענט
טאוועזשניייסקי

אין מיטינג איז אפ גיהאלטען גיווארען איז אינזער מיניען, אין מען האט ערוועלט אקאמיטע צו מאכען אַפּלַאַן פאר דיא שוהל, ב' הערמאן, ב' טריהוב, ב' טאוו"זשנייסקי ב' שעפטער, אפארשלאג איז יעדערער מעמבער זאל געבען 3. דאלער אַנאַקאַונט אויף דער בערענגראנט, אקאמיטע איז אויס ערוועלט גיווארען פאר דער בערנגראַנט מ' לעווענסאהן, מ' קארלינסקי אין ב' הערמן, אקאמיטע איז אויס גיקליבען גיוואהרען. או מען זאל זיך זעהן מיט קאנטראקטערס וועגין צו בויען אַ שוהל, עס איז נעווען אדיבאטע וואס פאר אַ שוהל מען זאל מאכען, אפארשלאג איז גימאכט גיווארען פין ב' טריהוב אין גישטיצט פין דער גאנצער מאדזשאריטע אז מען זאל בילדען אגיפישטע שוהל, אמענדעמענט איז גימאכט גיוואָרען פין ב' קארלינסקי אז מען זאל בילדען אַשוהל פין איין פְּלַאַט, דער אמענדעמענט איז אדארך גיפאלען

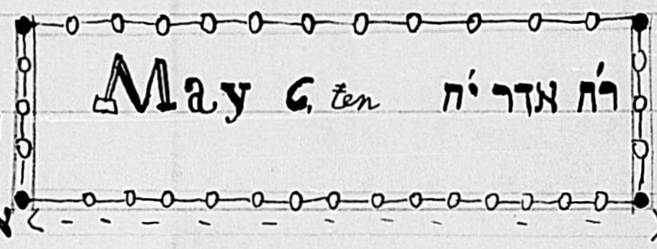

עס איז אויף גינימען גיווארען אַ ב' קרעטשמאן עס איז אויף גינימען גיווארען א מ' ווטענבערג אפארשלאג פין ב' קאשאוו אין גישטיצט ביא ב' הערמאן, אז יעדערער מעמבער אז יעדעריר מעמבער זאל איין צאהלען 5 דאלער, אויף דעם פאנד פין דער שוהל, אין 5 דאלער זאלען ז"ן אנאקאנט פין דעם סיט, ב' קארלינסקי האט אן גיגעבען אַ ראפארט, וועלכער האט גיארבייט פאר דיא שוהל, אין האט ערקלערט אז מיר קענען בשום אופן נישט בילדען דיא שוהל אויף דעם פלאץ וואס דיא קאמפאני האט אינז גישענקט, אין גיטריכטיגע אַרזאכע וואריס ניט. צום לעצט ברענגט ב' קארלינסקי אויס אז מען זאל קויפען אלאט אין בילדען אשוהל אין קליינעם פַּאַרמַאט נאר אבי מען זאל ניט בליבין פאר שעמט. נאך עם האט גירעט ב' נייפאק, אין האט ניט גיענדיגט מיט דיא אייגינע ווערטער וויא ב' קארלינסקי ב' סיגאל האט גימאכט פארווירפע דיא פריערדיגע קאמיטע וואריס ז"ן האפען פריער ניט גיט אכטיגיגיגעבען וואס פאר אַדיט מיללער גיט זיי, נאך אַ דיסקוסיע פין דער מיטינג איז גיבליבען אז מען זאל ניט רעדין וואס עס איז געווען נאר צו זעהן וואס טאהן יעצט,

עס איז אויף גינימען גיווארען מעמבערס ישראל קאהן & אין ב' מארקאוויטש & אין ירודיה שעפטערז אין ב'באגניצקי אין מ' טארקעניטץ

CONGREGATION TIFERES JERUSALEM ROSSLAND

„ אז מען רופט דעם מלאך: קומט דער גלח „

דאס ווערטעל „ אז מען רופט דעם מלאך: קומט דער גלח „ ווערט באנוצט שטענדיג, ווען מען באגעגענט דעם ניט ריכטיגען מענשען, אדער אין אַ הויז קומט אריין אזעלכער, וועלכען מען האט ניט געוואלט האבען.

די גשיכטע: איז געווען אַ קעניג, אַ גלח, ארב, אין אַ געוויסען שטעטעל האט געווינט אַ רוסישער פאָפ, אַ גלח, וועלכער האט געהאט אַ נאמען אלס אַ גרויסער חכם, אינמאל איז דער קיסר פארבייגעפאהרען יענעם שטעטעל, — האט ער זיך דערמאנט אז דארט ווינט אַ גלח, וועלכען אלע האלטען פאר אַ גרויסען חכם — און ער האט אליין געוואלט אווספרובירען די קלוגשאפט פון דעם פאָפ. — דער קיסר האט זיך געהייסען פיהרען צום גלח: — און ווען ער האט איהם באגעגענט, האט ער איהם אויפגעבען דריי פראגען: ווי איז מיטען פון דער וועלט? - ווער איז מערער ווערט, גאט, צו דער קיסר? — וואס האט דער קיסר אין זינען? דער קיסר איז תוועק געפאהרען און ער האט אנגעזאגט דעם גלח, אז ער גיט איהם צעהן טעג צייט, די ענטפערס זאל ער קומען צו עיהם קיין פעטערבורג. — דער גלח האט געטראכט, און געקלעהרט, אין גאר גאר ניט אויסטראכטען, נאר דאָ האט ער זיך דערמאהנט, אז אידען זיינען זערער קלוג, און אז דער קלוגסטער איד איז דער רב, איז דער גלח תוועק צום רב, און מיט טרערען אין די אויגען איהם דערצעהלט זיין אומגליק, דער רב האט איהם אויסגעהערט, און זאגענדיג איהם, אז ער זאל זיין רוהיג, ! — האט דער רב זיך פארשטעלט פאר אַ גלח און ער איז געפאהרען קיין פעטערבורג, — דארט זיינען שוין געווען פארזאמעלט אלע גרויסע לייט, — און ווען דער קיסר האט געזעהן אריינקומען דעם גלח, האט ער אויסגערופען: — דאס איז ניט קיין גלח, נאר אַ מלאך; — דאן האט ער דעם גלח נאכאמאל געפרעגט די דריי פראגען, דער גלח האט געה"יסען, אז אלע זאלען איהם נאכגעהן אין הויף, האט ער מיט'ן שטעקען אַ וויז געטהון אויף אַ געוויסען פונקט פון דער ערד, און אויסגערופען: אט דא איז דער מיטען פון דער ערד. — פון וואנען וויסטו דאס? — האט דער קעניג געפרעגט, — „אַדְרַבָּא „ אַדוני קעניג מעסט אי'בער די ערד ווען „

דאן האט דער קעניג איהם געפרעגט די צוויי'טע פראגע, וויפעל דער קעניג איז ווערט, דער כלומרשטער גלח האט פון הינטערען מאנטעל ארויסגענומען אַ קליינע געצויגע און געפרעגט דעם קעניג: וויפעל, אַדוני קעניג איז דאס ווערט? — „צוויי רובעל„ האט דער קעניג געענטפערט, — נָא, האט דער פארשטעלטער רב געזאגט — אויב דער אפגאט איז ווערט צוויי רובעל, איז דער קעניק ווערט אַ רובעל ..... — דאן איז געקומען די דריטע פראגע: „וואס טראכט איך אצונד„? — אויף דעם האט דער פארשטעלטער רב געענטפערט, די טראכסט, אדוני קעניג, אז איך בין דער גלח, אבער איך אמת'ן בין איך נאר דער רב „, ביי די ווערטער האט ער אראפגעוואפען פון זיך די גלח'ישע קליידער „ אזוי. — האט דער קעניג אויסגערופען — ביסטו נישט קיין מלאך, און נישט קיין גלח.„ — און ער האט דעם רב באשאנקען מיט טייערע מתנות.

תפארת

פרעזעדענט

טאוועזניייסקי

1910 August 5.

י"ט אב

תו"ע

ירושלים

ווי' פרעזענ"

בערקאוויטש

א מיטינג, אב גיהאלטען גיווארען אין אינזער סיסייטע א פארשלאג פין ב' נעבאק, אין גישטיצט בייא ב' מאלקאוויטש אז מען זאל קויפען זיין קאנער לאט פאפיני אין באב'ען, דער פארשלאג איז הערי, אפארשלאג פין ב' קרעטשמאן אז מען זאל קויפען 2 לאטס אין בילדען אַ שוהל נאך דעם זעלבען פלאן וואס איז גימאכט גיווארען. אין נאך פרעגין זיך אזוי קאנטראקטערס צו בילדען א שוהל אויף לייכטע קאנדישענס. ב' לאפערמאן האט גיגעבין זיין הויז צו דאווענען אויף ראש השנה אין יום הכפור אין סוכות אפארשלאג אז די סיטס זאל זיין פרי, יעדער איינער זאל געבען וויפעל ער קען. ב' הערמאן אלעס בעל שחרית אין ב' מארקאוויטש בעל מוסף. אין עס גיפאסט גיווארען אז מען זאל קויפען איין שופר, אין איין קיטעל, ב' שעפטעל אין ב' מאבאשניקאוו האבען זיך אונטער גינימען צו אונטענדן דיא בענק פאר דיא סיטס, ב' מרוהוב דארף זעהן אז עס זאל זיין ארדניג, דיא סיטס אין דער שוהל אויך איז גיפאסט גיווארען אז מען זאל קויפען 1 אייו אתרוג, אין חפץ וועט דאס אַטענדירן

אמיטינג

ר"ח תשרי כ"ז

October 2,4ten

דיא ת"ת גייט אַן אין בעסטין ארדענינג

אז אב גיהאלטען גיווארען אז מען זאל גיין צום לאיער טְרִיט אין ער זאל אינטער זוכען דיא אלע פעפערס וואס מיללער האט אינז גיגעבען, אין אויב דיא פעפערס זענען ניט ריכט זאל ער אלעס לאיער זעהן אז דיא פעפערס זאלען זיין אין בעסטען ארדינג, אבריכט פין לאיער אז ער האט גימאבט אז אלעס אין בעסטען ארדינג, דע לאיער טְרִיט איז אויך גינימען גיווארען אלעס הָאנעראַבִּיל מעמבער אין אינזער שוהל, אפארשלאג אז מען בילדען דיא שוהל אויף אינזערע 2 לאטס אין קאטשיער סטריט אפארשלאג פין ב' מאלקוויטש אין גיסענקענד בייא ב' לעווי עסאהן אז דיא שוהל זאל ווערען גיבלטן 35 אויף 50 עס אויף גינימען גיווארען מעמבערס מ' חלפין אין גאלדבערג אין הערש וויס אין מ' אלף

צו אַ אידען אוֹן דער אַלטער היים, זיינען אריין צוויי צארישע פאליציאַנטען אין האבען געמאַנט. פאר שטייערען וואס זיינען ניט באצאהלט געווארען, צוגענומען די קישענס אוֹן די ספרים. וואס זיינען געווען אין הויז.
שטעהט דערבייַ אַ שכן אוֹן פרעגט אזא קשיא:
האלטען די פאליציאַנטען מיט דעם "מאן דאמר" אז די נאכט איז צו שלאפען, היינט פאר וואס האבען זיי גענומען די קישענס. האלטען זיי, ווידער, מיט'ן "מאן דאמר" אז די נאכט איז צו לערנען, היינט פאר וואס האבען זיי גענומען די ספרים. ?

ענטפערט דער בארויבטער איז — וואס פארשטעהט נישט ניט. ? דער פַאַר זיינען דאך געווען צוויי פאליציאַנטען, איינער האלט מיט איין "מאן דאמר" אוֹן דער אנדערער מיט דעם צווייטען "מאן דאמר". .....!

כאטש איבער פסח

אַ גרופע גוי'אישע פריצעס, האבען געהאלטען אַ קאנפערענץ בייַ א רייכען פריץ אין הויז, יעדער פון זיי האט געלויבט זיין איד, רופט זיך אָן דער פריץ: איהר וויסט, מיינע קאלעגען, אז אזא געטרייען איד, וויא איך האב, האט איהר ק'ינער ניט, וואס איך פארלאנג פון איהם, טוט ער באלד, — אפילו שמד'ן. פרעגט איינער פון זיי, — יא — ענטפערט דער פריץ, דער פריץ האט געשיקט רופען דעם ישוב'ניק אוֹן זאגט איהם: הער, מאשקע, די ביזט מיר געטרייי, יא פריץ לעבען, — פאר דיר בין גרייט אלצדינג צו טאן, — אלזא — רופט זיך אָן דער פריץ — פארלאנג איך פון דיר, זאלסט זיך שמד'ן אוֹן איבערגהן צו מ'ן אמונה, דער ישוב'ניק איז געבליבען שטעהן אַ דערשאהענער אוֹן צעטומעלטער, אוֹן ניט געוויסט ווי צו האנדלען, אבער די שרעק פאר'ן פריץהאט גובר געווען, אוֹן ענדליך האט ער באשלאסען זיך שמד'ן. ....

דער פריץ האט איהם, מיט דער פאמיליע אפגע'שמדט — .. אין אַ פאר חדשים ארים שיקט דער פריץ רופען דעם ישוב'ניק, אוֹן זאגט צו איהם: — איך וויים דאך, מאשקע, אז דיין געוויסען פיניגט דיך, אויב די ווילסט, קענסטו צוריק ווערען אַ איד .... איז דער ישוב'ניק אוועק אַ צופרידענער אהיים, אוֹן זאגט-אן דער וויב די פרייליכע בשורה. אז דער פריץ ערלויבט זיי צו ווערען צוריק אידען, ... אבער אנשטאט זיך צו פרעהען, האט דאס וויב פַארליגט מיט די הענד אוֹן אַ געשרייי געטאן: ... — אַ בראך איז צו מיר! — וועלען מיר איצט טאן, עס גענהט צו פסח. מען דארף האבען מצות, אוֹן ווין, פסח'דיגע געשיר, לויף שנעל, מ'ין מאן, צום פריץ, אין בעט איהם. ער זאל אונז ערלויבען זיין גוים ביז איבער פסח ..... —

אַ פרעמדער איד קומט אריין אין בית המדרש אוֹן שטעלט זיך גלייך בייַם עמוד, ווערט אַ שטיקעל מהומה צווישען די מתפללים, — — וואס איז דאס פאר א תוצפה פון אַ פרעמדען גלייך צו גענהן צום עמוד. ? דער שמש גענהט צו איהם צו אוֹן בעט איהם במחילה, אז ער זאל אפטרעטען דעם עמוד צו אימיצען פון די שטענדיגע מתפללים, ! — — איך האב אַ תזקה, — זאגט דער איד, ... אַ תזקה ? — ווינדערט זיך דער שמש, — אַ "יד חזקה" — זאגט דער איד. אוֹן ווייזט אַ קולאק, — אויב אזוי מעגט איהר דאוונען, — זאגט דער שמש אוֹן טראגט זיך שנעל אפ,

November 10, 1910.

פּרעזעדענט
טאוועזשייסקע
אמיטינג

ווייס פרעזעד"
מאלקאוויטש

CONGREGATION TIFERES JERUSALEM
ROSSLAND

דער פארשלאג פון לאסטען מיטינג אז דיא שוהל זאל זיין גבילט אויף 35 .50 איז אנגענומען גיוואָרען ב"

דער גאנצער מאדזשארעטע, אין נאך דעם פלאן וואס דיא קאמיטע האט גימאכט, עס איז ערוועלט גיוואָרען אקאמיטע העמאן אין יאנוקאוו, אז ז"א זאלען ד"ן צו אלע מעמבערס אין קאלקטען דיא .5 דאלאר פון יעדען מעמבער אנאקאנט אויף דער שוהל

א דענעשין פון ב' טארקעניץ אין **ארון הקדש** פון ווערטע 100 דאלער

אדענשין פון ב' טרוהאב אין פון ב' מאלקאוויטש איין ג'ידויסען **הענג לאמפ** ער זאל הענגען

אין שוהל איבער דיא בימה, אין ווערטע פון .50 דאלער

יט"ו חשון

איין נאפיל איז גימאכט גיוואָרען צו אלע בריידער אז..... זינטיק פ' חיי שרה זאל יעדעד מעמבער קומען. ווער מיט א שאפיל אין ווער מיט אַ פּיק, אלע זענען גיקומען אזוי ווי איינער בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה אין מען האט צו נימען דעם אלטען פענדעשען, אין מען האט גימאכט אין נאיעם פענדעשין, ניט קיין סעלער, צום ווייל אַבְּבּעסטקהאט ב' טורהב פאר גישלאגען איז דיא מעמבערס זאלען אויס לאיען צו דער שוהל .200 דאלער אָן אינטערעס האט ב' הערמאן גינעבען .75 דאלער אין פאסאצקי .50 דאלער אין טרוהוב .25 דאלער

אין .50 דאלער פון דער סעמעטרי פאנד, אפאר שלאג פון ב' הערמאן אז דיא שוהל נויטיג זיך אין נאך א"ן ספר תורה, אקאמיטע פון ליידעס סאסייטי צו דער שוהל, אז ז"א האבען ג'פאסט אר"ן צו נעבען א ספר תּרה אין אינזערע שוהל, אדעלעגעשין פון דער ליידעס סיסייטי אז מען זאל זיא אויס לאיען .25 דאלער צו באצוהלען דעם ספר תורה, מען האט דעפּעטירט וועגין שליסען א"ן קאנטראקט מיט דיא קאנטראקטערס פאר דיא שוהל, איז ג'פאסט גיוואָרען, אז דער פּרעזעדענט, אין דער וויס פּרעזעד" אויך .2. טראסטיעס זאלען ג"ן צו לאיער אין דער קאנטראקט איז ג'שלאסען גיוואָרען **מַזֶּל טוֹב**

CONGREGATION TIFERES JERUSALEM
ROSSLAND

ער ברענגט „לחיי העולם הבא"

אין אַ שטעטעל איז געווען אַ דאקטער, וועלכער איז געווען אַ(פרייער). און איז קיינמאל ניט געקומען דאוונען אין שוהל, – ווען זיין מוטער האט געהאלטען בּיי שטארבען, האט זי בּיי איהם געזומען זיין ווארט, אז ער וועט אפהיטען די יאהר ציטען נאך איהר, איינמאל איז דער יאהר־ציים אויסגעפאלען שבת, איז דער דאקטער געקומען אין שוהל דאוונען, – בּיי קריאת התורה האט מען דעם דאקטער אויפגערופען צו אַן עליה, און דער בּעל־קורא האט אויסגערופען, „יעמד מורנו ורבנו הרב הדאקטער", האט עס די בּעלי־בתים פארדראסען. מען זאל רופען, אזא אפיקורעס „מורנו", – האט זיי אבּער דער רב בארוהיגט און געזאגט:, — איהם קומט דער טיטול, נאך געבּער פון רב, חז"ל זאגען, „אביו ורבו – רבּו קודם" — — דער פאטער. און דער רבי, איז דער פריהער, ווי"ל דער פאטער האט איהם געבראכט אויף דער וועלט, ו – און דער רבי – „לחיי העולם הבא", אונזער דאקטער ברענגט „לחיי העולם הבא" גיכער פון דעם רבי'ן.

מיט גוטען, פיהרט מען תמיד אוים אַ סך מעהר

אין אַ חסידיש שטעטעל איז דער פיירדיגער חסיד ר' בעריש געשטאנען און געדאוונט מיט גרויס התלהבות. און ברען, זיינע קולות האבען פארהילכט דאס גאנצע חסידישע שטיבּעל, אנדערע מתפללים זיינען פשוט געווען מבולבל, – געהט צו איהם צו, איינער פון די מתפללים און גיט איהם אַ ציה פאר'ן טלית און זאגט צו איהם: – ר' בעריש, וואס דארפט איהר זיך אזוי היצען און קאכען? גלויבט מיר, מיט גוטען וועט איהר בּיים רבונו־של עולם נאך מעהר פולען. אין אויספיהרען וואס איהר ווילט נאר אליין....

29
ט"ו

קאנגרעסשאן תפארת ירושלים

תר"ע גרוסלו

1910 november 27

פרעזעדענט

טאוועזשנייסקי
ווי"ס פרעזעדענט
בערקאוויטש

א מאספארזאמלונג איז אב גיהאלטען גיווארען אין עס איז גיפאסט גיווארען אז חמוכה זאל מען מאכען
הַתְחָלַת הַבְּנִיָּן דאס הייסט זינטיג כ"ח כסלו אין עס איז גיפאסט גיווארען אז מען זאל פאר בעטען דעם
הַשֵּׁם קאהן, העירמאן האט זיך אינטער גינומען ברענגען דעם רַב קאהן, דער טשערמאן וועט זיין מאקס טרוהוב
דיא קאמיטע צו אטענדין דיא טישען מיט דיא בענק, איז ווי טענבערג, אין פיסאצקי, ב' מאלקאויטש האט אטונדעט
דיא בַּאר **דיא שמחה איז גיווען זעהר גרויס** ב' נעבאק האט גיבראכט א סאמפיל פין דעם
ספר וואס דיא ליידעס סיסייטע האט גיארדעט, אין דעם סאמפעל איז אלע גיפילען גיווארען אין מען האט באלד
בשטימט אז מען זאל דעם ספר קויפען, אבריכט פין ב' נעבאק אז ער האט גיארדעט דעם ספר פאר 80 דאלער
אין איז דיא לעדעס האבען ניט גיהאט מער אין זיערע טרעזשערע ווי"א 55 דאלער האבען מיר זיא אויס גיליען
דיא אינערעע וועלד, אפארשלאג אז מען זאל דעם רַב קאהן אויך נעמען פאר א האנערעביל מעמבער
אבריכט אז דער סוף התורה איז אדארך
ג'גאנען אים בעסטען ארדענונג, אזוי ווי א דער
גאנצע געשעפט, האבען מיר אלע גידאנקט פין דא

אמיטינג

טו' רח' שבט

ספר איז געווען דער ערשטער סוף
אלע פרויען פאר זיערע גוטס

פרויען קאמיטע

אפיסערס צו דעם סוף
מ' מאלקאויטש
מ' פאסאצקי
מ' הערמאן מ'לויפערמאן

דער פאָרעד פין סוף התורה

מענער קאמיטע

אפיסערס צו דעם סוף
טרוהוב, מאלקאויטש יאניקאוו
פאסאצקי ווי טענבערג
הערמאן אלעס **סויפר**

LADIES AID ASSOCIATION OF ROSSLAND
LADIES AID ASSOCIATION OF ROSSLAND
LADIES AID ASSOCIATION OF ROSSLAND

דאלער 262, 175

באמערקונג אז דער התחלת הבנין האט אריין גיברענגט 100.75 רובל דאלער, זיין דעם ספר האט אריין גיבראכט

אן אייבּיגער קבר

אין דער שטאדט פוילען, ווי ר׳ עקיבא איגר איז געווען דער רב, איז געשטאנדען אַ רייכער איד, אַ פראצענטניק און דערצו זעהר אַ קארגער, האבען חברה קדישא פארלאנגט פאר איהם אַ היבשע סומע קבורה־געלט, די יורשים, פארשטעהט זיך, האטדי מעשה ניט געשמעקט, זיינען זיי אוועק צו ר׳ עקיבא איגר מיט אַ שארפע אנקלאגע אויף דער חברה קדישה, פאר וואס ווילען זיי מעהר געלט, ווי למשל ב״י אנדערע גבירים, — איהר פארשטעהט — האט ר׳ עקיבא זיי ערקלערט — אנדערע מענשען וועלען דאך אויפשטיין, ווי מיר גלויבען, צו תחית המתים, ממילא איז דאך דער קבר ניט קיין אייבּיגער, נאר אויף אַ געוויסע, אומבאשטימטע צייט, קומט ניט צו נעמען אזוי פיל קבורה־געלט אבער אַ פראצענטניק, המלוה בריבית זאגען חז״ל וועט ניט אויפשטעהן צו תחית המתים, איז דאך דער קבר אן אייבּיגער .....
פאר אזא קבר קומט צו באצאהלען אַ סאך געלט!

עס וועט שוין פון איהם קיין לייט ניט זיין,

ר׳ ארעלע סאנדענערער, איז געווען באקאנט איבּער גאנץ גאליציע. ניט נאר פאר זיין צדקות. נאר אויך פאר זיין אפענער האנט, וויפיל ער האט געהאט, האט ער תמיד אוועקגענעבען אויף צדקה, — איינמאל איז צו איהם געקומען אַן אלמנה מיט אַ געוויין, אז זי דארף חתונה מאכען אַ טאכטער, אבער זי האט ניט גענוג געלט, — ה״סט איהר דער רבי צואווארטען, | דער ווייל קומט אריין צו איהם איינער פון זיינע חסידים, און אז עס האלט ביים פדיון, — ה״סט זיך דער רבי דערלאנגען גאנצע הינדערט גולדען, דער חסיד איז אפּיסעל פארוויינדערט, אבער ער דערלאנגט דעם רבי׳ן די סומע געלט, דער רבי רופט דאן אריין די פרוי, איז גיט איהר דעם הונדערטער און ווינשט איהר אַ הארציגען מזל טוב,
דער גביר קוקט זיך צו אין זאגט דאן צום רבי׳ן:
— רבי, עס וועט שוין פון אייך קיין לייט ניט זיין,!

תר"ע כה רח שבט

א מיטינג אין אב גיהאלטען גיווארען אבריכט אז דיא קאנטראקטערס גייען אן מיט זייער ארבעט, מען האט דעבאטירט אז מען זאל ראפלין דעם 1. סיט לעבין ארון הקודש אין דער רעכטער האנט. פרייז 50 פעניג אטיקעט אין עס איז אן גינימען/גיווארען בייא דער גאנצער מאזשאריטעט יעדער איינער מיז נעמען 3 טיקעטס 1. פאר זיך אין 2 מיז ער פאר קויפען, דער יעניגער וואס וועט גיוינען דעם סיט, וועט דיא שוהל עם געבען 50 רובל אויב ער וועט וועלין פאר קויפען. דיא קאנטראקטערס האבען אלע מאהל פארלאנגט אגיווסען סימע געלד, אין מען האט זייא אלע מאהל גיגעבען צו דער צייט, עס איז אויס ערזעלט גיווארען אסיט קאמיטע ב' טרוהוב ב' מאקאוויטש ב' פאסאצקי

ACTING COMMITTEE FOR SEATS OF THE JEWISH SYNAGOGUE, TIFERES JERUSALEM.

ACTING COMMITTEE FOR SEATS OF THE JEWISH SYNAGOGUE, TIFERES JERUSALEM.

אבריכט אז דיא ראפיל טיקעטס, פערקויפען דיך זעהר גוט, אויך איז גיפאסט גיווארען אז מען זאל מאכען א צייט וועט מען זאל פאר קויפען דיא סיטס, איז גיפאסט גינוארען אז

זונטיג יד אדר פורים

אין דראסען קאלט, דער שניי גיט, מיט אגרויסע חוצפה אינז צו פאר שטערען, יאקב משה וויא לויפס דיא ז נישטא קיין צייט צו צענטפערען, אין בינין איז קאלט 2. נאפט לאמפען ברענען זיך מיט גרויסקייט, אזוך דער פאדלאגע פין איין האלבע שוהל, ליגט האלבץ שטיינער אייזין אזוא וויטער ו' ו' מען לויפט אין שוהל אריין, אין שוהל איז פיל מיט מענשען מיט פרייליכע פענעמער, אין אמאן מיט רעספעקט פאר דיא שיהל שטיטשען באריל קאליך וויא דער עמוד דארף שטיין אין פאר קויפט דיא סיטס אין עס איז פערקויפט גיווארען 37 סיטס פאר דיא סימע 18,03, אין דער מאן אויך דעם באריל איז מאקס טרוהוב אין דיא סיטס זענען פאר אזוי וויא נאך דעם פל אן פעקויפט גיווארען, אבריכט אז דער גיראפעלטער סיטס האבט אריין גיבראכט פראפיט 50 רובל אין דער ראפיל איז פארגיקימען אין שיהול, אין דער נאמבער 68, האבט גיווינען דעם סיט, אין אזוי וויא דיא שיהול היאבט גיהאבט דעם נאמבער 68. האבט דיא שיהל גיווינען א רעפארט אז דער גיראפעלטער סיט האבט אב גיקויפט מאקס טרוהוב פאר פרייז 80 רובל אפארשלאג אז מען זאל קויפען דער וויל 100 טשערס אין שוהל אריין, איז דער פליכט אז יעדער מעמבער זאל נעמען 2 טשערס מיט דער פרייז וואס עס וועט קאסטען, עס איז גיפאסט גיווארען בייא דער גאנצער מאזשאריטעט אז מען זאל אב נעמען דעם רעקארדינג בוק, פין רעקארדינג סעקרעטער, וויל ער אליין איז דער קאנטראקטער פין דער שוהל, אין ער האט זיך אליין ערלויבט אריין צו שרייבען אין פראטיקאל אז דער ארכיטעקטער האט עקסעפטעט פאר גיט דיא שוהל זועלכעס עס איז קיין מאהל גיט פארגיקימען

נעשה ע"י יחיאל כץ

טאקע אַ ריכטיקער גאון!...

אמאל איז אַ רב געקומען צו ר' שלמה מינץ און געבראָט אַ כּתב, אין וועלכן אנדערע רבנים פון ז"ן גראָד. רופען עהם אָן "גאון"... דער גרויסער ר' שלמה נעמט רעדען מיט'ן רב אין לערנען, זעט ער, אז ער איז גאנץ וויט פון גאונות, נעמט ער און וויזט אים אַ שטיקעל רש"י, וויסט, נעבאך, דער רב ניט דעם פשט, אפילו אין רש"י, מאכט צו אים ר' שלמה מינץ:
"איצט זע איך, אז ניט אומזיסט רופט מען אייך "גאון".
וויל — די ערשטע גרויסע גאונים האבען אויך ניט געקענט רש"י (ר' סעדיה גאון) (ר' צמח גאון) (ר' האי גאון) זיינען געשטארבען אידער רש"י איז געבארען — האבען זיי ניט געקענט רש"י, ...

אַ גוטער סימן

אידער ר' יאסעלע סלאנימער איז געווארען רב. האט ער געגעסען קעסט ביי זיין שווער ר' איזיקעלן. האט אים זיין שווער אַ מאהל אַ זאג געטאן: — הער זיך אָן, יאשע. אפשר קענסטו מיר זאגען וואר פון אונז ביידען איז דאס סלאמינער רב? שאלות פסק'נען מיר ביידע ניט. דאס טוט דער מורא הוראה, ר' פייטעל, ביי אַ דין תורה זיצען מיר ביידע? פון שכירות לעבען מיר אויך ביידע, וואר איז פארט דער רב? — נו וי קען מען וויסען? — האט ר' יאסעלע צַיידיק געפרעגט, איך וועל דיר זאגען, גאה ארויס אין שטאט וועסטו הערען וועמען מען בארעט, איז דער רב...

CONGREGATION TIFERES JERUSALEM תפארת ירושלים ירושלאנר
ROSSLAND

1911.

תרנא

דנ"ח ניסן

March 25th

פרעזעדענט
טאוועזנ"סקי

וויס פו'
בערקאוויטש

אדוש ענעראל
אמיטינג

איז אב גהאלטען ווארען אין אינזער סיסיטע אינעס איז באשלסען ווארען איז מען זאל נעמען איין מארגעטש, אין קאמטע איז ערוועלט ווארען. ד'א 3. טראסטיעס לעווינסאהן יחואל הערמאן יאכניקאוו אבריכט אז ד'א קאמיטע מיט טרוהבען האבען גינימען איין מאגידוש פין 2000 דאלער אין מיט ד'א בעסטע קאנדישענס אויף 5 יאהר, אויף אקאמיטע איז ערוועלט ווארען אז מען זאל אנשאפען ד'א שוהל אויף 4000 דאלער אפארשלאג אז מען זאל אויף פסח אריין גיין אין שוהל דאוונען מיט אין ערלויבניש פין ד'א קאוטראקטערס, אבריכט אז ד'א קאנטראקטערס גייען אן מיט ד'א ארבעט אין זיא זאגען, אז אויף שבועות זועט ד'א שוהל זיין אין גאנצען פארטיג אלעס וואס קאנטראקט לויטעט

פֶּסַח אין שוהל

ד'א ערשטע נאכט פסח, יעדער איינער ווייל זיין דער ערשטער אין שוהל, צו זעהן ווער דער חזן וועט זיין, מען בעט ארדינונג. דער עולם זעצט זיך אלע מיט פרייליכע פענעמער, מאקס טרואב גיט אגישריי **בָּרכוּ** דאס איז מרקאוויטש חזן, דאן גייט צו אהויבער מאן מיט פעסטע טריט, מיט אַ שיינע בָּאֶרד אין גיט אגישריי דער עולם שטעלט זיך אויף, אלע וויא איינער, אין מען דאוונט זעהר גישמאק אין מען איז פרעלעך, אין נאך דעם דאוונען, גיט מען זיך דיא העד ברוד ערלעך אין זוינש זיך אַנט **יום טוב**, נעט אהיים, אין גייט שוין אהיים הערט זיך פין שמש גרינבערג, אין דעם עולם צו גייט זיך יעדער אהיים אפרעלעכער אין אַ ציפריזענר עס איז גיפאסט ווארען אז אויף שבועות זאל מען מאכען דעם אפענינק פין דער שוהל, אין אלע נויטיגע זאכען זאלען ווערין צו גינערייט צו דער שוהל

מנהג ספרד

אגרויסע דיבאטע איז פאר גיקומען ווענין נוסח, צו אשפנז, אדער ספרד, אין עס איז גיפאסט גיפאסט ווארען אזוי לאנג וויא ד'א שוהל וועט עקסיסטירען זאל מען ניט ענדערין דעם מנהג

מען האט אויך גינומען מעמבערס יוסקבראנז, לייבאוויטש נתנאל גרינשפאן, עפשטיין סימכה,
אין אברהם מיללער האט גישענקט צו דער שוהל דעם **נר תמיד**

CONGREGATION TIFERES JERUSALEM תפארת ירושלים ירושלאנר
ROSSLAND

תפארת ירושלים

1911. April 28,

ציון

תקע

יחוח איר

פרעזעדענט וויטענבערג

וויס פרעזעדענט בערקאוויטש

פינאנץ סעק׳ באגאניצקי, רעקאדער סעק׳ הירש וויס

טרעזשערער יחואל הערמאן טראסטי נ.1 מאנדילמאן, טראסטי נ.2 קרעצשמאן

אנריכט אז דיא שוהל קען נישט זיין פארטיג אויף שבועות, איז דער אפיזינק אבּ גיל״גט

ג׳ווארען אויף June 25. ו׳ רח׳ תמוז אימבעדינג. אין אזיוא איז באשלאסען ג׳ווארען בייא דער גאנצער

מאדזשארעטע, עס איז אוים גיקליבּען ג׳ווארען אגרוסע קאמיטע פין 15, לייטע אז זיי זאלען רָאלען

דעם אָפּיזינק פין דער שוהל. אריין גיראכענט דיא אפיסערם, דיא זענען דיא קאמיטע לייט, נעבּאק

טרוהבּ, מאלקאמיש, טאוועזשניסקי, קאהן, יאכניקאוו, טארקעניץ שלסוויס, ראדזיקאוו, שבתי זויס,

דער טשערמאן פין דער קאמיטע מאקס טרוהוב, טרוהוב האט דענעטעט 2, גאלדענע שליסל

אין זיי האבּען גיפאסט אז מען זאל מאכען 1000, בעדזשעס, אין אויך צו ספענדין 50 ראלער אויף מוזיק,

אין אַ חזן, אין אויך איז גיפאסט אז מען זאל איין לאדען רַב קאהן.

דער
חנוכת הבית
ו׳ רח׳ תמוז

טשערמאן
רב קאהן

2. אזייגער נאך דינער איז אן גיקימען אגרוסער עולם צו פארען, מען קען זאגען אז אריבער 2000

מענשין פין דיא שטאט, עקסטרא דיא פאפיניער איינוינער. ערער פערזאן האט גיטראגען

בלאה אין וויסען בעדזעס, אין גרסארטיגער חזן מיט איין דאבּיל קווייר האבּען גיזיגען רעליגיעזע

פסיקם, מען האט גיבאטען גרוסע סימע געלד פאר עפענען דיא פראנט טיר מיט א גאלדענעם שליסעל

1 שליסעל האט גיקראגען דער וואס האט גקויפט, אין 2 האט מען מכבד געווען דעם הרב צבי הכהן

דיא שוהל איז געווען פיל מיט מענשען, מוזיק האט גישפלט. אידען האבּען גיזינגען גיטאנץ אין גיטרינקען

אין גיהאלעטן, געלד איז גיפאלען פין אלע זייטען, מען האט פאבּראכט בייז צו מארגענס אין דער פרי

אויף אלע אינזערע פרויען האבּען גינמען אגרוסען אינטערעס, צום ענדע זענען אלע אהיים צו פריידען

אין אַ פוליש שטעטעל, ניט וויט פין וואַרשא, האט
אַ בעל עגלה, וואס פלעגט פאהדען פון זיין שטעטעל
קיין וואַרשא, אין צוריק, זיך באדיהמט, אז ער קען דעם
וועג פון שטעטעל. אין וואַרשא, אויף אויסווענ'ג פינקט
וי אַשרי, ... האט מען איהם געפרעגט, סטייטש וי
אזוי איז מעגליך. אז אשרי זאגט אַ איד דריי מאל אַ
טאג, אין וואַרשא פאהרט ער נאר איין מאל אַ וואך
— יא, אשרי קען קיינער ניט זאגען אויף צוריק, אבער
דעם וועג פון שטעטעל, א וואַרשא פאהר איך אַהין
אין צוריק,

אַ שקר בלבול

דער רבונו של עולם האט געוואלט דערגעהן וואס עס
טוט זיך אויפ'ן עולם התחתון: האט ער צוליב דעם
צוועק אראפגעשיקט אַ מלאך פון הימעל אויף דער ערד,
שטעהט ער אזוי און באטראכט, וי פאלש די וועלט איז,
פול מיט באטרוג און שווינדעל.... קומט ער צוריק מיט
אַ רעפארט אז די טויג אויף פפרות, שיקט גאט אַ
צווייטען שליח אין יענער ברענגט אויך דעם זעלבען
באריכט, איז זיך מְיַשֵׁב דער רבונו של עולם;
"איך ויל אליין אראפנידערן, און זיך איבערצייגען, אויב
זיירע רייד זיינען אמת". האט זיך כביכל גאט פארשטעלט
בצורת אדם און ארונטער אויף דער ערד, שפאצירט
ער זיך אויף מעען. סטריט, און פלוצלונג דערזעהט
ער אין דער פריה אַ איד מיט אַ טלית אונטער'ן ארעם,
געהט אין שוהל אר"יין, — גוט מארגען, ר' איד, וי געהט
איהר? הם ... אין שוהל, וואס-זשע, איהר זענט
אַ חויב אַ יאהר - צייט אדער אן אבל ר"ל - פרעגט דער
רבונו של עולם מיטניגער, — עט - ברומט אונטער
דער איד. — זאגט מיר כ'בעט אייך פאר וואס טאקע
געהט איהר איצט אין שוהל, — אויב אזוי - מאכט דער
איך וועל אייך — שוין זאגען, אַ מיידעלע, האט
מיין טאכטער מיט מזל געבוירען, גיעה איך אַ
נאמען געבען, — טא זייט-שע מוחל, וואו איז דער
מאן, ! — בע, מע. ס'איז ניטא קיין מאן, — [redacted]
— וואס הייסט — וואנדערט זיך דער רבונו של עולם. —
וי שיקט זיך עס? ... — מסתמא איז עס פון גאט —
ענטפערט דער איד מיט אַ טאן פון זיכערקייט — —
אצינד, איז ריכטיג — זאגט גאט - איך בין איצט אַפּער
שטונדען אויף דער וועלט, און שוין מאכט מען
מיר .... אַ שקר בלבול, אז ס'איז פון מיר ....?
אין אזא פאלשער וועלט קאן איך ניט זיין, איז
ער איז צוריק ארויף אויפ'ן הימעל,